

Sygn. akt XXI Pa 470/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXI Wydział Pracy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Monika Sawa (spr.)
Sędziowie:	SO Małgorzata Kosicka SO Grzegorz Kochan
Protokolant:	Agnieszka Błachut

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 października 2016 r. w Warszawie

sprawy z powództwa T. L.

przeciwko Fundacji Instytutu Studiów (...) w W.

o odszkodowanie

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Śródmieścia VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie

z dnia 13 maja 2016 roku sygn. akt VIII P 817/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od Fundacji Instytutu Studiów (...) w W. na rzecz T. L. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Małgorzata Kosicka Monika Sawa Grzegorz Kochan

Sygn. akt XXI Pa 470/16

UZASADNIENIE

Pozwem skierowanym przeciwko Fundacji Instytutu Studiów (...) z siedzibą w W. T. L. wniósł o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenie umowy o pracę oraz zasądzenie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Modyfikując zajęte stanowisko powód wniósł o zasądzenie od pozwanego odszkodowania z tytułu niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia w kwocie 19.110 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty.

W odpowiedzi na pozew Fundacja Instytut Studiów (...) z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jej rzecz od powoda zwrotu kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 13 maja 2016 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie w punkcie I zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 19.110 zł tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 6 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty; w punkcie II zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie uzupełniono poprzez dodanie punktu 3 w którym zawarto rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 6.370 zł.

Sąd I instancji ustalił, że T. L. był zatrudniony w Fundacji Instytut Studiów (...) z siedzibą w W. od dnia 8 marca 2010 r. do dnia 31 marca 2010 r. na okres próbny, a od dnia 1 kwietnia 2010 r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku Dyrektora Festiwalu Biegowego. Do zakresu obowiązków powoda należało: promocja festiwalu biegów, odpowiedzialność za prawidłowy przebieg całości Festiwalu Biegowego w K., zabezpieczenie umowami i pozwoleniami organizacji wydarzeń, przygotowywanie raportów i statystyk.

Oświadczeniem z dnia 30 września 2015 r. pracodawca wypowiedział powodowi umowę o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Pracodawca nie wskazał żadnych przyczyn wypowiedzenia.

W dniu 19 listopada 2015 r. przedstawiono powodowi pisemne uzasadnienie przyczyn rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem z dnia 30 września 2015 r. Pracodawca wskazał, iż przyczyną rozwiązania z powodem umowy o pracę były: brak działań i umiejętności organizacyjnych pomimo wysokiej oceny kwalifikacji zawodowych, brak zlecania zadań i egzekwowania raportów i podsumowań, przenoszenie odpowiedzialności za sprawy istotne na pracowników niższego szczebla – niezgodnie z ich kompetencjami, podpisywanie i akceptowanie ustaleń bez rzetelnego zapoznania się z ich treścią oraz niewykonywanie i nienależyte wykonywanie obowiązków pracowniczych, brak zainteresowania tematami, za które pracownik odpowiadał, brak wiedzy o etapach realizacji projektu.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci dokumentów, które nie budziły wątpliwości Sądu i nie były kwestionowane przez strony.

Sąd oddalił wnioski strony pozwanej zgłoszone w odpowiedzi na pozew, gdyż w ocenie Sądu okoliczności sporne niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy zostały w niniejszej sprawie dostatecznie wyjaśnione na podstawie art. 217 § 3 k.p.c..

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo, którego podstawę prawną stanowi art. 45 § 1 k.p., zasługiwało na uwzględnienie. W uzasadnieniu zajętego stanowiska wskazano, że przyczyna wypowiedzenia zawsze powinna być sformułowana w sposób konkretny, a ponadto powinna być rzeczywista. Konstrukcja taka ma na celu ochronę pracownika przed arbitralnym zachowaniem się pracodawcy oraz umożliwienie pracownikowi oceny słuszności wypowiedzenia i w tym kontekście rozważenie celowości kwestionowania wypowiedzenia w postępowaniu sądowym. W rezultacie pracodawca nie wywiązuje się z obowiązku wynikającego z art. 30 § 4 k.p. wówczas, gdy albo w ogóle nie wskazuje przyczyny wypowiedzenia, albo kiedy wskazanie przyczyny jest pozorne w tym znaczeniu, że jest ona niedostatecznie jasna, niekonkretna, a w rezultacie niezrozumiała dla pracownika i niepoddająca się weryfikacji w postępowaniu przed sądem.

W ocenie Sądu Rejonowego o potrzebie i stopniu skonkretyzowania opisu przyczyny decydują indywidualne okoliczności konkretnego przypadku. Jednakże, podkreślenia wymaga fakt, iż wskazanie przyczyny przesądza o tym, że spór przed sądem pracy może się toczyć tylko w jej granicach. Okoliczności podane pracownikowi na uzasadnienie decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy, a następnie ujawnione w postępowaniu sądowym, muszą być takie same, zaś pracodawca pozbawiony jest możliwości powoływania się przed organem rozstrzygającym spór na inne przyczyny mogące przemawiać za zasadnością wypowiedzenia umowy. Sąd zaznaczył, że już z samego oświadczenia pracodawcy o wypowiedzeniu musi wynikać w sposób niebudzący wątpliwości, co jest istotą

zarzutu stawianego pracownikowi i usprawiedliwiającego rozwiązanie z nim stosunku pracy. Dalsza konkretyzacja i uzupełnianie przyczyny wypowiedzenia mogą służyć pełniejszemu uzasadnieniu wypowiedzenia, nie mogą jednak usunąć wadliwości (niekonkretności) określenia jego przyczyny w oświadczeniu o wypowiedzeniu.

Sąd wskazał, iż w niniejszej sprawie pozwany nie wskazując żadnej przyczyny wypowiedzenia naruszył przepis art. 30 § 4 k.p. Pismo doręczone powodowi w dniu 19 listopada 2015 r., stanowiące uzasadnienie do wcześniejszego wypowiedzenia umowy o pracę, nie mogło usunąć wadliwości wypowiedzenia umowy o pracę, bowiem przyczyny tej decyzji muszą być wskazane w oświadczeniu pracodawcy. Dodatkowo podniesiono, że pismo to zostało powodowi doręczone już po ponad miesiącu od złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę i po upływie terminu do złożenia odwołania do sądu.

Strona pozwana podnosiła zarzut, iż dochodzenie od pozwanego odszkodowania za omyłkowe niezłączenie przyczyn wypowiedzenia w treści rozwiązania umowy nie może korzystać z ochrony prawnej, gdyż jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. W ocenie Sądu a quo pozwany w toku procesu nie powołał się na okoliczności, które mogłyby uzasadniać, że doszło do naruszenia tych zasad.

Sąd zaznaczył, że treść klauzuli generalnej zawarta w art. 8 k.p. ujęta jest przedmiotowo, a nie podmiotowo. Nie kształtuje ona praw podmiotowych, nie zmienia i nie modyfikuje praw, jakie wynikają z innych przepisów prawa. Przepis ten upoważnia sąd do oceny, w jakim zakresie, w konkretnym stanie faktycznym, działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie jego prawa i nie korzysta z ochrony prawnej. Stosowanie art. 8 k.p. pozostaje zatem w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności konkretnej sprawy. Stosowanie klauzuli generalnej ma na celu zapobieganiu stosowania prawa w sposób schematyczny, prowadzący do skutków niemoralnych lub rozmijających się z celem, dla którego dane prawo zostało ustanowione. Powołany przepis ma wprawdzie charakter wyjątkowy, niemniej przewidziana w nim możliwość odmowy udzielenia ochrony prawnej musi być uzasadniona istnieniem okoliczności rażących i nieakceptowanych w świetle powszechnie uznawanych w społeczeństwie wartości.

W ocenie Sądu Rejonowego analiza treści odpowiedzi na pozew nie pozwala na stwierdzenie, że istnieją podstawy do sformułowania pod adresem powoda takich zarzutów, które uzasadniałyby zastosowanie art. 8 k.p. Pracodawca nie wskazał konkretnych okoliczności faktycznych pozwalających na postawienie zarzutu nadużycia prawa i nie sprecyzował zasady współzycia społecznego, która miałaby zastosowanie w niniejszej sprawie. Posługiwał się ogólnikami i odnosił do negatywnej oceny pracy powoda. W ocenie Sądu, nic nie stało na przeszkodzie, aby w treści wypowiedzenia umowy o pracę pracodawca wskazał, jakiego rodzaju zarzuty stawia powodowi.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd doszedł do przekonania, że roszczenie powoda o odszkodowanie było uzasadnione. Wysokość odszkodowania ustalono na podstawie art. 47¹ k.p. w zw. z art. 36 § 1 pkt 3 k.p.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Apelację od wskazanego wyroku wywiodła pozwana Fundacja zaskarżając do w całości, zarzucając:

naruszenie przepisów postępowania tj.:

a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego polegające na pominięciu zdefiniowania przez pozwaną w odpowiedzi na pozew zasady współzycia społecznego, którą w ocenie pozwanej naruszył powód wytaczając niniejsze powództwo, w konsekwencji czego przyjęcie, iż pozwana nie wskazała konkretnych okoliczności faktycznych dotyczących nadużycia prawa czy też nie sprecyzowała zasady współzycia społecznego jaka miałaby zastosowanie w niniejszej sprawie, w sytuacji, gdy pozwana wskazała takie okoliczności, złożyła wniosek o przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków w celu ich wykazania oraz wskazała zasadę współzycia społecznego w jej ocenie naruszoną, w tym na rozprawie doprecyzowała okoliczności uzasadniające stawiany przez nią zarzut naruszenia art. 8 k.p.;

b) art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 217 § 3 k.p.c. poprzez bezpodstawne oddalenie wniosków dowodowych pozwanej z zeznań świadków w sytuacji gdy przeprowadzenie ww. dowodów było niezbędne do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy a dowody powołane zostały na istotne dla sprawy okoliczności dotyczące przebiegu zatrudnienia powoda w pozwanej spółce

co doprowadziło do

c) błędu w ustaleniach faktycznych sprawy polegające na całkowitym pominięciu w stanie faktycznym sprawy okoliczności dotyczących relacji powoda z pozwanym w trakcie trwania zatrudnienia, w tym okoliczności związanych z długotrwałym kontynuowaniem przez pozwanego zatrudnienia powoda pomimo niezadawalającej jakości wykonywanej przez niego pracy, o czym powód był wielokrotnie informowany przez pozwaną, zatrudnieniem przez pozwanego żony powoda w trakcie odbywania przez niego kary pozbawienia wolności w celu zapewnienia jego rodzinie środków do utrzymania, proponowania przez pozwanego kontynuowania współpracy z powodem na innej podstawie niż umowa o pracę;

co skutkowało w konsekwencji naruszeniem przepisów prawa materialnego tj:

d) art. 8 k.p. poprzez jego niezastosowanie w stanie faktycznym i przyjęcie, iż roszczenie powoda zasługuje na uwzględnienie w sytuacji gdy zastosowanie w/w przepisu skutkowało oddaleniem powództwa z uwagi na naruszenie zasad współżycia nie powinno zostać uznane za wykonywanie przez powoda jego prawa określonego w art. 45 § 1 k.p. w zw. z art. 47¹ k.p. i nie powinno podlegać ochronie, w rezultacie czego roszczenie powoda winno zostać oddalone w całości;

e) art. 45 § 1 k.p. w zw. z art. 47¹ k.p. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na zasądzeniu na rzecz powoda kwoty 19.110 zł wraz z ustawowymi odsetkami, w sytuacji gdy roszczenie powoda w świetle art. 8 k.p. powinno zostać oddalone w całości.

Wskazując na powyższe pozwana na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. wniosła o dopuszczenie i przeprowadzenie przez Sąd II instancji dowodów z zeznań świadków i strony pozwanej wskazanych w odpowiedzi na pozew na okoliczności tam wskazane.

Jednocześnie podnosząc powyższe zarzuty apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, z ostrożności procesowej, wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z uwagi na konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego. W każdym z powyższych przypadków wnosząc o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

apelacja jako bezzasadna, podlegała oddaleniu w całości.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji poczynione w toku postępowania i przyjmuje je za własne. Sąd Rejonowy w sposób wyczerpujący zgromadził materiał dowodowy, wszechstronnie rozważył wszystkie przeprowadzone dowody i w sposób zgodny z zasadami oceny materiału dowodowego wynikającymi z art. 233 k.p.c. wyprowadził wnioski, stanowiące podstawę zapadłego rozstrzygnięcia. Sąd drugiej instancji podzielił również ustalenia stanu prawnego, właściwego dla zawisłego sporu oraz jego wykładni. Dokonana subsumpcja doprowadziła do prawidłowego rozstrzygnięcia.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że chybionym był zarzut sprzeczności ustaleń sądu z treścią materiału dowodowego zebranego w sprawie. Skarżąca Fundacja nie wykazała, aby w niniejszej sprawie w zakresie istotnym dla jej rozstrzygnięcia zachodziła dysharmonia pomiędzy dokonаныmi ustaleniami, a zaoferowanymi i przeprowadzonymi w toku postępowania dowodami. Ustalenia Sądu Rejonowego są adekwatne do materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, zostały poczynione na podstawie jego wszechstronnego rozważenia, w granicach swobodnej oceny dowodów określonych dyspozycją art. 233 § 1 k.p.c.

W ocenie Sądu II instancji sformułowane przez skarżącą zarzuty naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 233 § 1 k.p.c. nie zasługują na uwzględnienie. Należy podkreślić, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Jedynie bowiem nieprawidłowość w rozumowaniu może być przeciwstawiona uprawnieniu sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd I instancji doniosłości poszczególnych dowodów lub ich odmiennej ocenie (por. wyrok SA w Katowicach, z 5 lutego 2013 r., V ACa 717/12, Lex nr 1286529). Skarżący czyniąc zarzut dokonania błędnych ustaleń faktycznych powinien zwłaszcza wskazać, jakie kryteria oceny zostały naruszone przez Sąd Rejonowy przy analizie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im taką moc przyznając (por. postanowienie SN z dnia 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, Lex nr 52753; wyrok SN z dnia 6 lipca 2005 r., III CK 3/05, Lex nr 180925). W apelacji nie podniesiono żadnych argumentów, które mogłyby skutecznie podważyć dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę dowodów. Skarżąca nie wskazała, dlaczego jej zdaniem Sąd popełnił błędy logiczne i jakie kryteria oceny naruszył. Nie skonkretyzowała, także zasady lub zasad doświadczenia życiowego z którymi rozumowanie sądu I instancji pozostawałoby w sprzeczności.

Sąd I instancji prawidłowo bowiem ustalił, że powód był zatrudniony u pozwanego na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony od 1 kwietnia 2010 r. (umowa o pracę a/o powoda część B). Równie trafnie ustalono, że oświadczeniem z dnia 30 września 2015 r. pracodawca wypowiedział powodowi umowę o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego terminu wypowiedzenia bez podania przyczyn wypowiedzenia. Przyczyny te pozwany pracodawca przedstawił powodowi pisemnie dopiero w dniu 19 listopada 2015 r. (wypowiedzenie oraz uzasadnienie a/o powoda część C). Okoliczności te wynikają wprost z powołanych dokumentów zawartych w aktach osobowych powoda.

W ocenie Sądu Okręgowego argumenty przedstawione przez pozwaną w apelacji ograniczały się do powtórzenia stanowiska przedstawionego dotychczas w toku postępowania przed Sądem I instancji. Co więcej przedstawiony zarzut w istocie nie zmierzał do kwestionowania samych ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd, a oceny prawnej zasadności podniesionego w toku postępowania zarzutu naruszenia przez powoda zasad współżycia społecznego (art. 8 k.p.), co też stanowiło bezzasadną polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu Rejonowego.

Pozwana w apelacji wskazuje na brak wszechstronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, który w jej ocenie polega na pominięciu zdefiniowania przez pozwaną zasady współżycia społecznego, którą w ocenie pozwanej naruszył powód wytaczając powództwo leżące u podstaw przedmiotowego postępowania. Tak sformułowany zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może odnieść zamierzonego skutku. Na podstawie powołanego przepisu skarżąca może bowiem wywodzić wadliwość w zakresie oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, nie natomiast oceny stanowisk procesowych wynikających z subsumpcji czy też stosowania instytucji prawa procesowego.

Drugim z podniesionych zarzutów skutkujących, w ocenie skarżącej, błędem w ustaleniach faktycznych jest naruszenie przez Sąd art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 217 § 3 k.p.c. Wskazać należy, że stwierdzenie naruszenia art. 227 k.p.c. przez sąd rozpoznający sprawę jest uzasadnione wtedy, gdy zostanie wykazane przez stronę, że sąd przeprowadził dowód bądź na okoliczności niemające istotnego znaczenia w sprawie i ta wadliwość postępowania dowodowego mogła mieć wpływ na wynik sprawy, bądź gdy odmówił przeprowadzenia dowodu na fakty mające istotne znaczenie w sprawie, wadliwie oceniając, iż nie mają one takiego charakteru. Z kolei ocena ta zależy od tego, jak rozumiane są normy (czy norma) prawa materialnego, jakie mogą zostać w sprawie zastosowane. Innymi słowy, to prawo materialne wyznacza krąg niezbędnych, istotnych okoliczności faktycznych, które po udowodnieniu określają

zakres niezbędnych ustaleń, i ma decydujące znaczenie dla oceny, czy określone twierdzenia – jako przedmiot dowodu, mają wpływ na treść orzeczenia (tak: K. Piasecki (red.) Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz. Art. 217).

W ocenie strony apelującej naruszenie powyższych przepisów nastąpiło poprzez bezpodstawne oddalenie wniosków dowodowych pozwanej z zeznań świadków, podczas gdy przeprowadzenie powyższych dowodów było niezbędne do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, a dowody zostały powołane na istotne dla sprawy okoliczności. Powołane naruszenie odnosi się natomiast do zajętego stanowiska procesowego, zgodnie z którym, roszczenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie, gdyż jego wniesienie narusza zasady współzycia społecznego (art. 8 k.p.).

Wskazać jednak należy, że powołane wnioski dowodowe z zeznań świadków A. C., E. F. (k. 26 – 27 a.s.) – zgodnie z powołaną tezą dowodową – miały udowodnić zatrudnienie i rozwiązanie umowy z powodem, przyczyny zmiany jego stanowiska, przyczyny rozwiązania umowy o pracę z powodem, przeprowadzanie z powodem rozmów dyscyplinujących, niewykonywania i nienależytego wykonywania powierzonych powodowi obowiązków. Jednocześnie należy zaznaczyć, że pozwana Fundacja nie wskazywała na jakie konkretnie okoliczności ma zostać powołany świadek „Z. B.”, wskazując dowód wyłącznie uzasadnienie zajętego stanowiska procesowego.

Powołane tezy dowodowe nie zawierają w sobie żadnych okoliczności faktycznych na podstawie których można by było ustalić zasadność zastosowania instytucji art. 8 k.p. Sąd I instancji zasadnie zatem uznał, że powołane dowody oraz fakty które mają z nich wynikać nie są istotne dla rozstrzygnięcia przedmiotowego postępowania. Okoliczności takie jak zatrudnienie i rozwiązanie z powodem umowy o pracę były w zasadzie bezsporne między stronami, jak również wynikały wprost z dotychczas zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Złożone powodowi wypowiedzenie nie zawierało uzasadnienia – ergo nie posiadało sformułowanych przyczyn (wypowiedzenie k. 7 a.s.). Art. 30 § 4 k.p. wymaga natomiast oceny wypowiedzenia wyłącznie w ich granicach. To bowiem wskazane przyczyny wypowiedzenia zakreślają kognicję sądu pracy i formułują okoliczności istotne dla przedmiotowego postępowania. Powoływana przez stronę skarżącą okoliczność – wadliwego / niezadowolającego wypełniania obowiązków pracowniczych – o ile faktycznie mogła stanowić podstawę wypowiedzenia stosunku pracy, nie może być badana w zakresie naruszenia przez pracownika zasad współzycia społecznego. Ze względu na nie wskazanie przyczyny wypowiedzenia dowody zmierzające do wykazania powyższych okoliczności pozostają bez doniosłości prawnej. W przypadku podzielenia odmiennego stanowiska uznać by należało za dopuszczalne wtórne wykazywanie przez pracodawcę przyczyn wypowiedzenia (art. 30 § 4 a contrario k.p.), a tym samym pozorności ochrony praw pracownika przewidzianych przepisami Kodeksu pracy.

Ogólnikowość sformułowań zawartych w odpowiedzi na pozew nie pozwalają na stwierdzenie na podstawie jakich okoliczności faktycznych strona pozwana doszukuje się sprzeczności roszczenia powoda z zasadami współzycia społecznego. Pozwany nie podjął nawet próby skonkretyzowania zasady współzycia społecznego, z którą sprzeczne jest roszczenie, mimo, że obowiązek ten od dawna postulowany jest w orzecznictwie (tak: wyrok SN z 6 stycznia 2009 r., I PK 18/08, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 156).

Podnieść jednocześnie należy, że strona pozwana w toku postępowania przed Sądem I instancji nie wskazywała (tak jak podnosi to w apelacji) by tymi okolicznościami były przebywanie przez powoda w Zakładzie Karnym czy też zatrudnianie żony powoda w tym okresie. Pozwany argumentował, że „dochodzenie od pozwanego odszkodowania za omyłkowe niezałączenie przyczyn wypowiedzenia w treści rozwiązania umowy” jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, bowiem ciężko za taką uznać „sytuację, w której pozwany w celu utrzymania zatrudnienia powoda zmienia jego stanowisko pracy, a gdy nie może już z uwagi na wagę naruszeń obowiązków pracowniczych powoda kontynuować jego zatrudnienia, proponuje mu współpracę na innej podstawie w celu możliwości zarobkowania” (odpowiedź na pozew – k. 30 a.s.).

Zastanawiającym jest zatem z jakiego powodu pozwany twierdzi, że to zachowanie powoda polegające na wniesieniu powództwa w celu podważenia złożonego wypowiedzenia jest sprzeczne z powyższymi zasadami. Przytoczona argumentacja prowadzi bowiem do wniosku, że to strona pozwana nie wskazując (nie nazywając) konkretnych zasad współzycia społecznego próbuje naprawić wadliwe (z formalnego punktu widzenia) wypowiedzenie umowy o

pracę poprzez wskazanie jego przyczyn. Powołując się bowiem wyłącznie na omyłkę, wskazuje jednocześnie rzekome ogólnikowe naruszenia powoda w zakresie wykonywanych obowiązków, by następnie stwierdzić, że ostatecznie to kwestią zasadniczą była chęć utrzymania zatrudnienia powoda przy jednoczesnej zmianie stosunku prawnego łączącego strony.

Sąd Okręgowy za bezspeczne uznaje możliwość oceny działania każdej ze stron stosunku pracy pod względem zgodności z zasadami współzycia społecznego lub społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa. Pracodawca posiada prawo żądania weryfikacji roszczeń zgłoszonych przez pracownika z powołaniem się na zasady współzycia społecznego i społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa, każdorazowo jednak prowadzi to procesowego obowiązku wykazywania okoliczności faktycznych i dowodów na ich poparcie (art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 § 2 k.p.c. i art. 126 §1 pkt 3 k.p.c.). Nie sposób jednak podzielić stanowisko skarżącego, że tak szeroko zakreślona okoliczność – jaką jest „nieprawidłowe wykonywanie obowiązków pracowniczych” – pozwala na stwierdzenie bezzasadności powództwa na podstawie art. 8 k.p.

Z przytoczonych powyżej względów Sąd Okręgowy stwierdził również bezzasadność próby obrony pozwanego poprzez wskazywanie na zasady współzycia społecznego. W ocenie Sądu II instancji zachowanie pozwanego polegające na niewskazaniu przyczyn wypowiedzenia również godzi w zasady współzycia społecznego. Abstrakcyjnie przyjmując, że praca powoda nie spełniała oczekiwań pracodawcy, a zatem zaproponowanie powodowi odmiennej formy zatrudnienia w celu dalszego kontynuowania pracy jest dla niego korzystniejsze (z bliżej nieokreślonych przez pracodawcę powodów), a tym samym powód wiedząc o tym występuje na drogę sądową naruszając tym samym zasady współzycia społecznego, stwierdzić by należało, że w tym samym stopniu narusza je pozwany pracodawca. W takim samym bowiem zakresie zachowanie pracodawcy polegające na pozbawieniu pracownika możliwości weryfikacji przyczyn wypowiedzenia stosunku pracy, a przez to oceny jego zasadności – narusza zasadę lojalności pracodawcy w stosunku do pracownika.

Wskazać bowiem należy, że w takim wypadku zastosowanie znajdzie "zasada czystych rąk", zgodnie z którą nie może powoływać się na naruszenie zasady współzycia społecznego osoba, która narusza przepisy prawa lub zasady współzycia społecznego. W stosunkach pracy obowiązują normy moralno-obyczajowe (zasada wzajemnego zaufania, nakazująca stronom indywidualnego stosunku pracy wzajemną lojalność), które wiążą strony, a nie są jedynie zobowiązaniem pracownika wobec pracodawcy (por. wyrok SN z 1 czerwca 2012 r., II PK 250/11, MoPr 2012, Nr 11, s. 598). W przypadku gdy pracodawca intencjonalnie, z niewyjaśnionych przyczyn, nie wskazuje pracownikowi zatrudnionemu na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony przyczyn jego ustania, prowokując tym samym konieczność wszczęcia postępowania sądowego, nie może powoływać się na zasady współzycia społecznego. Tylko i wyłącznie wyjaśnienie „omyłkowego” pominięcia wskazania przyczyn wypowiedzenia stosunku pracy, bądź też nawet lakoniczne, ale zgodne z wymogami art. 30 § 4 k.p., wskazanie przyczyn wypowiedzenia mogłoby prowadzić do uznania, że pracodawca ma prawo do powoływania się na art. 8 k.p.

W tym też zakresie Sąd I instancji zasadnie pominął na podstawie art. 217 § 3 k.p.c. wnioski dowodowe powołane w odpowiedzi na pozew. Co prawda Sąd zastosował powyższą normę uznając, że okoliczności sporne są między stronami wystarczająco wyjaśnione, uznać jednakże należało, że powołane wnioski dowodowe zmierzały w istocie do zwłoki w postępowaniu.

Wskazać bowiem należy, że twierdzenia i dowody są powołane jedynie dla zwłoki, gdy nie dotyczą okoliczności istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy (por. np. wyrok SN z 13 lutego 1997 r., I PKN 71/96, OSNAP 1997, Nr 19, poz. 337) lub dotyczą okoliczności między stronami niespornej, a także gdy okoliczności sporne zostały uzgodnione między stronami (np. wyrok SN z 26 września 1966 r., II CR 314/66, OSNCP 1967, Nr 2, poz. 39).

W ocenie Sądu odwoławczego wadliwe wykonywanie obowiązków pracowniczych, niezadowolenie z pracy – bez ich bliższego sprecyzowania – nie są istotne dla ustalenia czy żądanie przez powoda ochrony prawnej stanowi naruszenie zasad współzycia społecznego, gdyż nie stanowią okoliczności wyjątkowych mogących zmierzać do zastosowania konstrukcji nadużycia prawa podmiotowego. Jednocześnie zaznaczyć należy, że ze względu na lakoniczność

powoływanych okoliczności niemożliwa jest ocena przydatności danego środka dowodowego do stwierdzenia określonych okoliczności. Tak sformułowana teza dowodowa pozbawia również powoda działań obronnych (obrony wywiedzionego powództwa) poprzez możliwość odniesienia się do stawianych zarzutów merytorycznych. Nie sposób jednocześnie ustalić czy powoływany przez stronę pozwaną fakt nieprawidłowego wykonywania obowiązków pozostaje prawnie relewantny w stosunku do podniesionego art. 8 k.p., w szczególności ze względu na powoływane wtórnie chęci pracodawcy co do zmiany charakteru stosunku prawnego czy też „omyłkowe” niezłączenie przyczyn wypowiedzenia.

Mając na względzie powyższą argumentację Sąd Okręgowy na podstawie art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 217 § 3 k.p.c. oddalił (k. 101 a.s.) sformułowany w apelacji wniosek dowodowy (pkt II apelacji, k. 78 a.s.) i nie znalazł podstaw do ustalenia w trybie art. 380 k.p.c. wadliwości postanowienia Sądu Rejonowego z 16 maja 2016 r. o oddaleniu wniosków dowodowych zgłoszonych w odpowiedzi na pozew (czas nagrania 00:15:02 – 00:15:29, płyta CD k. 55 a.s.). W tym też zakresie Sąd Okręgowy nie stwierdził błędu w ustaleniach faktycznych polegających na pominięciu okoliczności wskazanych przez pozwaną w apelacji.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy prawidłowo stwierdził, że analiza samych już twierdzeń procesowych strony pozwanej nie pozwala na sformułowanie przeciwko powodowi takich zarzutów, które uzasadniałyby zastosowanie art. 8 k.p. Pozwany pracodawca nie wskazał konkretnych okoliczności faktycznych pozwalających na postawienie powyższego zarzutu i nie sprecyzował zasady współzycia społecznego, które miałyby zastosowanie w niniejszej sprawie. Jak zasadnie wskazuje w polemice do apelacji powód klauzule generalne nie mogą prowadzić do pozbawienia roszczeń z ważnie zawartych umów prawa pracy, jeżeli natomiast pracownikowi nie można postawić zarzutu dopuszczenia się zachowań ewidentnie sprzecznych z prawem lub zasadami współzycia społecznego. Nie sposób przy tym uznać, że ewidentnie godzącym w zasady współzycia społecznego jest skorzystanie przez pracownika z przewidzianej prawem drogi odwołania od wadliwego wypowiedzenia, nawet gdy wyniki jego pracy były oceniane negatywnie przez pracodawcę. Zarzut pozwanego sformułowany jako naruszenie art. 8 k.p. pozostaje zatem bezzasadny.

Mając na względzie przytoczoną argumentację Sąd odwoławczy nie stwierdził również wadliwości w zakresie stosowania art. 45 § 1 k.p. w zw. z art. 47¹ k.p. Sąd Rejonowy zasadnie uznał, iż niewskazanie w wypowiedzeniu umowy o pracę na czas nieokreślony jego przyczyn stanowi naruszenie art. 30 § 4 k.p. Pozwany pracodawca uchylając powyższej normie zasadniczo pozbawia się prawa do obrony w kontekście powoływania okoliczności, które legły u podstaw złożonego wypowiedzenia. Przepis art. 30 § 4 k.p. nakłada bowiem na pracodawcę obowiązek formalnego wskazania przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę. Zaznaczyć należy, że powołany przepis nie statuuje o tym, że podana pracownikowi przez pracodawcę przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę powinna w rzeczywistości występować i być wystarczająca dla uznania wypowiedzenia za uzasadnione. Obowiązek pracodawcy dotyczy bowiem formalnego wskazania przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę, a nie jej rzeczywistego występowania i oceny, czy jest ona przyczyną uzasadniającą wypowiedzenie w rozumieniu art. 45 § 1 k.p. (tak wyroki SN z 18 kwietnia 2001 r., I PKN 370/00, OSNP 2003, Nr 3, poz. 65 z glosą W. Cajsła, MoPr 2004, Nr 1, s. 9 czy też z 24 marca 1999 r., I PKN 673/98, MoP 1999, Nr 12, poz. 9). Samoistnie niewskazanie przyczyny wypowiedzenia prowadzi natomiast do stwierdzenia sprzeczności z prawem wypowiedzenia umowy o pracę w rozumieniu art. 45 § 1 k.p. i aktualizuje żądanie pracownika o odszkodowanie w wysokości określonej art. 47¹ k.p.

Wskazując na powyższe Sąd Okręgowy w Warszawie XXI Wydział Pracy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację strony pozwanej jako bezzasadną o czym orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł w punkcie II wyroku zgodnie z dyspozycją art. 98 § 1 k.p.c., na podstawie którego strona przegrywająca sprawę zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Zgodnie z regulacją art. 98 § 3 k.p.c. do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez radcę prawnego się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w

odrębnych przepisach i wydatki jednego radcy prawnego, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

Na koszty celowego dochodzenia przez pozwanego swoich praw składało się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powoda będącego radcą prawnym ustalone zgodnie regulacją § 9 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800) stosownie do zakresu spraw prawa pracy objętego przedmiotowym powództwem (odszkodowanie za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę). Zgodnie z § 9 ust.1 pkt 1 powyższego rozporządzenia stawki minimalne wynoszą 360 zł za prowadzenie spraw z zakresu prawa pracy o nawiązanie umowy o pracę, uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, przywrócenie do pracy lub ustalenie sposobu ustania stosunku pracy. Zgodnie z § 10 ust.1 pkt 1 rozporządzenia stawki minimalne za prowadzenie spraw w postępowaniu apelacyjnym wynoszą przed sądem okręgowym 50% stawki minimalnej, jednak nie mniej niż 120 zł. Mając zatem na względzie powołane przepisy prawa stawką należną powodowi z tytułu zastępstwa procesowego będzie 50% stawki minimalnej z 360 zł – tj. 180 zł.